

Riješena vjekovna zagonетка golemog Mjeseca na horizontu

Autor: Zvezdarnica

Zašto nam se Mjesec pri horizontu ipak pričinja većim, iako logično moramo zaključiti da bi on tada trebao izgledati manji?

Subota, 05. svibnja 2012. u 14:50 sati

Mediji - Škrinjica

Požutjele stranice skrivaju puno zaboravljenih znanja

Članak

0

Komentari

14

Svidi mi se

Broj otvaranja

997

Rubrika [Škrinjica](#) donosi vam tekstove od prije nekoliko desetljeća, kao osvrt i podsjetnik na neka druga vremena u kojima su se ljudi također bavili znanosti ali malo drugačije negoli je to danas običaj. Odabrali smo tekstove koje su nekada pisali naši prijatelji i kolege od kojih smo učili kako se baviti znanosti, ali i kako bismo ih izvukli iz zaborava. Nadamo se da ćete uživati čitajući ih.

Tekst je napisao dr. [Gabrijel Divjanović](#), a objavljen je u časopisu [Čovjek i svemir broj 1](#), iz 1979-1980. godine.

Od davnine ljudi žive u uvjerenju da je Mjesec veći kad izlazi (ili zalazi) na horizontu, nego kad sja visoko na nebu. Međutim, objektivno uzeto stvar je potpuno suprotna: Mjesec nam je, naime, bliži za čitav jedan polumjer Zemljine kugle, kad je visoko pri zenitu (vidi crteži!), pa bi, prema tome, trebao bi da nam - kad je visoko - čak izgleda i veći a nipošto manji. Znademo čak da bi nam trebao izgledati veći za jednu šezdesetinu, jer njegova udaljenost od središta Zemlje iznosi 60 Zemljinih polumjera ("60 r"). I zaista, ako naše "varljivo ljudsko oko" zamijenimo "objektivnom" tj. nepogrešivom fotokamerom, pa snimimo Mjesec najprije pri horizontu a zatim i pri zenitu te usporedimo ove dvije snimke - vidjet ćemo da je Mjesec pri zenitu stvarno veći a ne manji, I to veći - upravo za jednu šezdesetinu. Dakle, naše nas oko vara.

Izdajamo iz astrogalerije!

Autor: N.N.

Krateri

Autor: P.Knezevic

Elephant's trunk

Autor: Davor Lacković

Motori

Ruže cvjetaju na Marsu?

Luna-Glob ka Mjesecu 2015. godine

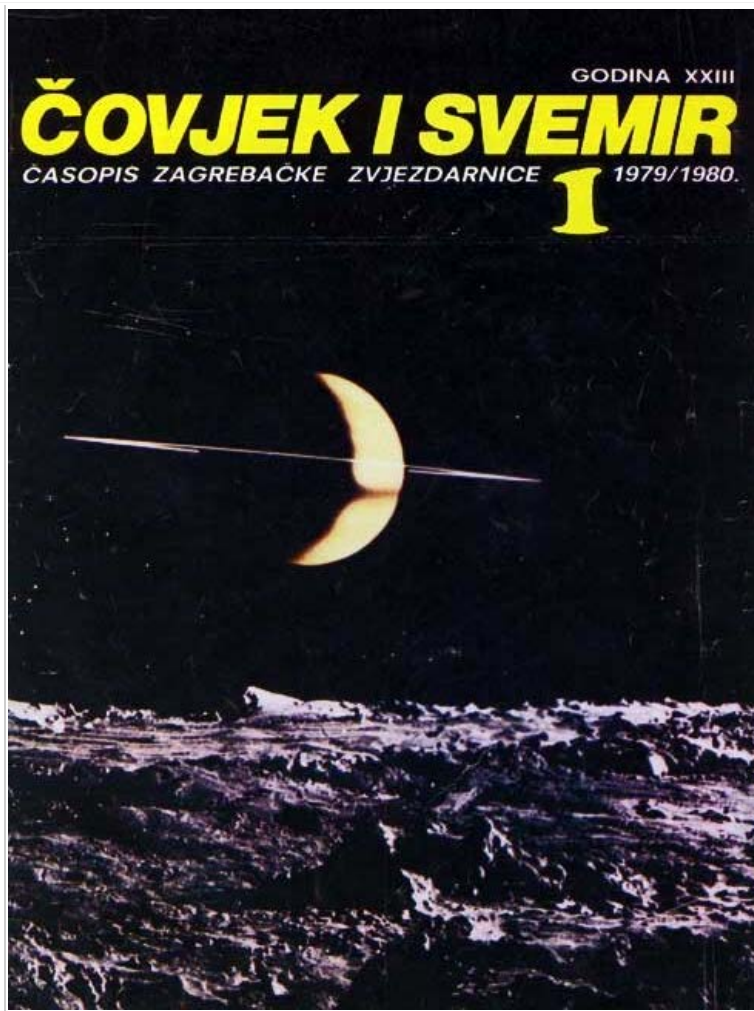
Nova misija Dragona

Dvadeset kineskih letjelica u 2013. godini

Svemirska raketa Rokot-KM (Rokot / Briz-KM)

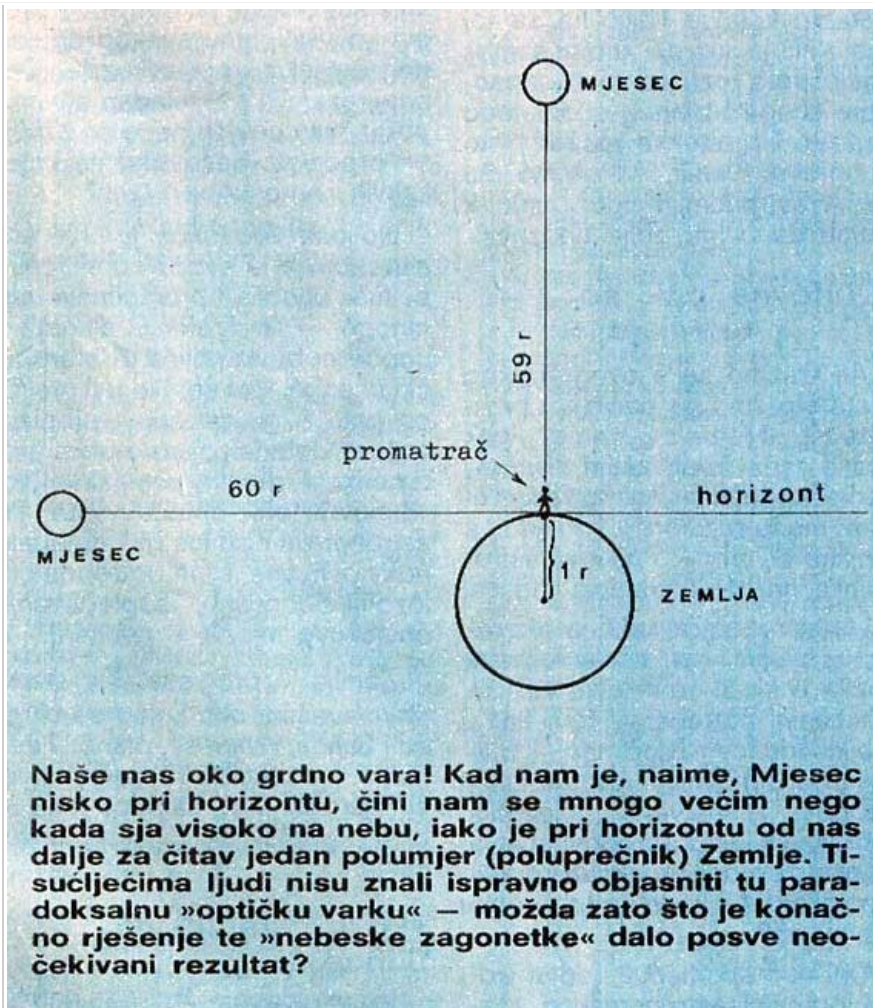

Naslovnica časopisa Čovjek i svemir broj 1, iz 1979/1980. godine

Da nas oko vara to su ljudi, doduše, znali već poodavno, ali vjekovima, pa čak i tisućljećima, nisu znali pravilno riješiti zagonetku - zašto nam se Mjesec pri horizontu ipak pričinja većim, iako logično moramo zaključiti da bi on tada trebao izgledati manji. Naime, većina je ljudi (pa i učenjaka) donedavna živjela u uvjerenju da nas naše oko vara zbog toga što veličinu Mjeseca, kad je on nisko, redovno uspoređujemo s dalekim predmetima koji se nalaze na horizontu (s nekom kućicom, drvetom i sl.), pa nam se Mjesec zbog takvog uspoređivanja čini neobično golem, kojiput čak i ogroman prema tim dalekim predmetima koji prema Mjesecu izgledaju sićušni.

Predstojeća lansiranja u Svemir (21.01.2013.)

Ali, nedavno su psiholozi eksperimentalno dokazali da takvo tumačenje o "golemom Mjesecu na horizontu" nikako nije "ono pravo" objašnjenje za tu neobičnu pojavu. A upravo rješenje te vjekovne zagonetke pokazalo se čak i potpuno neočekivanim, upravo iznenađujućim: naime, ako radi eksperimenta napravimo u potpuno tamnoj prostoriji dva potpuno jednaka vještačka "Mjeseca" tako da jedan bude "dolje" (kao pri horizontu) a drugi "gore" (kao pri zenitu), onda će promatrač isto tako kao i u prirodi - vidjeti "donji" Mjesec većim, tako tu nema nikakvog drveta ni kućice za uspoređivanje. Međutim, ako promatrača postavimo na prikladni pokretni naslonjač, koji se može ljuljati u smjeru naprijed-natrag - pa promatrača "zaljuljamo", tako da ne mora pokretati oči (zapravo, da ne mora zakretati očne jabučice) od "dolje" prema "gore" kad prelazi pogledom od niskog prema višem Mjesecu - onda se njemu oba Mjeseca čine potpuno jednakima!

Astronomsko-astronautički časopis »Čovjek i svemir« izdaje Zvezdarnica HPD u suradnji s Astronomsko-astronautičkim društvom SRH Zagreb, Opatička 22. Časopis izlazi 6 puta godišnje. Godišnja pretplata iznosi 60 n. din. Pojedini broj stoji 10 n. d. Za učenike, koji časopis primaju preko povjerenika u školi pojedini broj stoji 7 n. din. (godišnje 42 n. din. polugodišnje 21. n. din.). Povjerenikom časopisa može postati svaki nastavnik (a i učenik) ako želi na svojoj školi propagirati naš časopis te prikupi barem 5 pretplatnika i redovito za njih šalje pretplatu nakon primitka svakog pojedinog broja časopisa. (U tom slučaju povjerenik dobiva besplatno jedan primjerak časopisa i naknadu za poštanske troškove). Povjerenik koji prikupi 10 ili više pretplatnika, dobiva dva, povjerenik s 50 ili više pretplatnika – tri, a povjerenik sa 100 ili više pretplatnika – četiri primjerka časopisa besplatno i naknadu poštanskih troškova. Pretplata se šalje nakon svakog primljenog broja čekovnom uputnicom koja se već nalazi u paketu u kojem dolazi časopis. Broj čekovnog računa glasi: Zvezdarnica – Zagreb, 30105-603-7379. Časopis se naručuje na adresu: Zvezdarnica, 41001 Zagreb, Opatička 22, poštanski pretinac 943 (tel. – 041-33393).

Savjet časopisa: dr. Gabrijel Divjanović, Stjepan Malović, inž. Damir Mikuličić, dr. Dragan Miličić, dr. Goran Pichler i dr. Vladimir Ruždjak.

Redakcijski odbor: glavni i odgovorni urednik prof. Zdenko Marković, pomoćnik glavnog urednika prof. Marija Divjanović, članovi redakcije: ing. Zlatko Britvić, Gustav Kren i dr. Vladis Vujnović, grafička oprema Marijan Machala.

TISAK NIŠRO »VJESNIK« – ZAGREB

Dakle, za "iluziju" (kako psiholozi zovu tu varku vida) o "golemom Mjesecu na horizontu" nije krivo uspoređivanje dalekih predmeta na horizontu kako se to tisućljećima smatralo - nego do te neobične varke vida dolazi zbog fizioloških posljedica zakretanja očiju u smjeru od "dolje" prema "gore".

(Prema američkom sveučilišnom udžbeniku psihologije KRECH-KRUTCHFIELD priredio dr. G. D.)

 Preporučiti

 Pošalji

 Ovo preporučuje 14 ljudi. Sign Up to see what your friends recommend.

Komentari

Bez komentara

Želiš komentirati? Klikni!

- [Kontakt](#)
- [O Zvezdarnici](#)
- [Priča o Zvezdarnici](#)
- [Suradnja](#)
- [Uvjeti korištenja](#)
- [Prenošenje sadržaja](#)

- [Najave događanja](#)
- [Arhiv anketa](#)
- [Banneri i sigovi](#)
- [Vodič kroz digitalnu astrofotografiju](#)

© zvezdarnica.com 2005. - 2013.

© Sva prava pridržana

